

פ ר ט י כ ל כו 24

מישיבה ועדה הכנסת שהתקיימה ביום ג'
ל' בשבט תשי"ב - 26.2.52, שעה 8.40

ש.ה.

הנוכחים:

- ד. בר רב האי - היו"ר
- י. אורי
- ב. אזניה
- ע. איכילוב
- מ. ארגוב
- ש. בבה
- י. בן-צבי
- י. בר-יהודה
- ש. גרידי
- מ. וילנר
- ס. זועבי
- צ. ח'ניפס
- ק. כהנא
- ש. לורנס
- ע. מימון
- ח. רובין
- פ. רוזן
- א. רוזאל נאור
- א. רימלט
- ז. שפר

מזכירים:

- י. סלמן / מר קרן צבי - מטעם משרד המשפטים
- מר שקי - " " "
- מר ליאור - מזכיר יושב-ראש הכנסת
- מר רוזטי - מזכיר הכנסת
- מר צידון - סגן מזכיר הכנסת

ס ד ר - ה י ו - פ

- א. סדר הדיון בהודעה שר התחבורה
- ב. סדר ישיבות הכנסת בשבוע של פורים
- ג. הדיון בהודעת חברי הכנסת ליבשיץ ולמדן על פרישתם ממפ"ם
- ד. פיצויים עבור נזקים שנגרמו למכוניות חברי הכנסת ביום 7.1.52 הצבעה בענין תעודות הזיהוי של חברי הכנסת
- ו. רביזיה של החלטת ועדה המשנה בענין שכר חברי הכנסת

היו"ר ד. בר רב האי:

אני פותח את הישיבה.
עלינו להתחילת קודם על על מספר השעות

שתוקדשנה לדיון בהודעה שר התחבורה.

ע. איכילוב:

הוועדה כבר החליטה כי הדיון על הודעת
שר התחבורה יימשך שש שעות. מאחר
שההודעה נגעה בשטחי כלכלה שונים והתומר הנוגע להם הוא רב מאד, הנני
מבקש בשם חברי סיעתי ובוודאי בשם חברי כנסת רבים אחרים, לדחות דיון
זה לישיבות הכנסת בשבוע הבא.

התלט כי הדיון בהודעת שר התחבורה יימשך שש שעות
ויקויים בישיבות מליאת הכנסת בשבוע הבא.

ב. סדר ישיבות הכנסת בשבוע של פורים

י. סרלין:

הג פורים יחול בעוד שבועיים, בחל-אביב
ביום ג' ובירושלים ביום ד'.
נשיאות הכנסת סבורה כי אין אפשרות לוותר על שבוע של עבודת
הכנסת ומשום כך הועלו שלש הצעות אלטרנטיביות לקביעת סדר ישיבות הכנסת.
ההצעות הן: א. לקיים בשבוע שלפני פורים שתי ישיבות גם ביום ד' ואילו
ביום ה' תימשך עבודת הכנסת ותתנהל לפי הנוהג שנקבע לגבי יום ד' בדרך כלל;
ב. לקיים בשבוע של פורים ישיבות כנסת ביום א' ומחצית יום ב'; ג. לקיים
בשבוע של פורים ישיבות כנסת ביום ה' ומחצית יום ו'.

י. אורי:

אני חושב כי יש לקיים את ישיבות
הכנסת ביום א' וב' של שבוע חג הפורים,
משום שלדעתי אין לבטל את עבודת הכנסת במשך שבוע מסויים; הדבר עשוי
להתקבל כ"חופשת פורים", מה שאיננו רצוי. אינני מציע לערוך את הישיבות
בסוף אותו שבוע, משום שהוועדה לסדרי הבית קבעה לאותו תאריך נסיעה של
חברי הכנסת לאילת.

ה. ברגר:

אני תומך בהצעה להאריך את עבודת הכנסת
בשבוע שלפני פורים, היות ועל ידי כך
נוכל למנוע נסיעה נוספת לירושלים ומבחינת זמן הישיבות אין כמעט הבדל בין
ההצעות.

ע. איכילוב:

אני מתנגד להאריך את עבודת הכנסת בשבוע
הבא. כן אני חושב שיאפשר את נסיעת
חברי הכנסת לאילת, כפי שהיא תוכננה. לפיכך הצעתי היא לערוך את ישיבות
הכנסת בשבוע של פורים בימים ב' ומחצית יום ג'; במקרה שחיה דעה כי זה מעט
מדי, אני מסכים שנקיים ישיבות מליאת הכנסת גם ביום א'.

א. רימלט:

אני מציע להסיר ראשית כל את כל
ההצעות הנוגעות לקיום ישיבות בימים
ג' וד', היות והחג קשור בהווי מסויים וישנם חברי כנסת רבים המעוניינים
לבלותו במחיצת משפחתם.

אני מציע לקיים את ישיבות הכנסת ביום א' של שבוע פורים
ובמחצית יום ב'.

ח. רובין:

אין אפשרות לקיים ישיבות כנסת
ביום א' וו' של השבוע, בהחשב
עם חברי הכנסת הערביים, המוסלמים והנוצרים.

אם לפי דעת הנשיאות אין אפשרות לוותר על קיום ישיבות
בשבוע זה, אני מציע לקיים את ישיבות הכנסת ביום ב' ואולי גם ביום ג'
בבוקר.

הוחלט לקיים בשבוע שלפני פורים שחי ישיבות מליאת
הכנסת בכל אחד מן הימים ב', ג' וד' ואילו
ביום ה' תימשך עבודת הכנסת לפי הנוהג שנקבע לגבי יום
ד' בדרך כלל.
בשבוע של חג הפורים לא תקיים הכנסת את
ישיבותיה.

ג. הדיון בהודעת חברי הכנסת ליבשיץ ולמדן על פרישתם ממפ"ם

י. סרלין:
הנשיאות החליטה להביא לידיעה ועדת הכנסת
לשם קבלת החלטה, את המכתב החתום על ידי
חברי הכנסת למדן וליבשיץ בענין פרישתם ממפ"ם, בו הם תובעים את הכרתם כמיעת
נפרדת וקביעת מקומם המחאים באולם הכנסת. כן קיבלה הנשיאות מכתב החתום
על ידי הברת הכנסת למדן בו היא מבקשת לשחררה מתפקידה כסגן יושב-ראש
הכנסת, אותו היא מילאה מטעם מפ"ם. (קרא את שני המכתבים).

י. בר יהודה:
אני חמה על שלא הוקראה הודעת סיעת מפ"ם
שנשלחה אמש לנשיאות הכנסת, בה הודענו
על פרישתם של שני חברים אלה ועל עמדתנו לגבי ענין זה. אין חברים אלה
מייצגים עוד את מפ"ם בכנסת ובמוסדותיה.

שנית, אם ועדת הכנסת תמצא כי המנדטים של שני חברים אלה אינם
פסולים, צריך יהיה לקבוע להם מקום באולם הישיבות בין הסיעות בנות שני צדים.

שלישית, בהודעה שנשלחה על ידי שני חברים אלה לנשיאות
הכנסת כלולה הבקשה להכיר בהם צבחור סיעה. אני מציע כי הדיון בענין זה לא
יתנהל על רקע אישי או כנוגע למקרה מיוחד, אלא כדיון על אחד הסעיפים
התקנוניים הנוגע לנוהל הקשור בהרכבת סיעה ומהות הסיעות; במידה שחברים אלה
ימשיכו להיות חברי כנסת, תחול ההחלטה גם עליהם, אך אינני מציע לקון במקרה
שלהם במיוחד או לקבל החלטה אד-הוק.

לבסוף אני רוצה להודיע כי סיעת מפ"ם החליטה להציע את
חבר הכנסת חנן רובין כמועמד לתפקיד סגן יושב-ראש הכנסת מטעם סיעת מפ"ם,
במקום חברת הכנסת חנה למדן.

י. סרלין:
אני מציע לדון בהודעה שנמסרה לנשיאות על ידי
חברי הכנסת ליבשיץ ולמדן, רק לאחר שיתקבל
גם המכתב שנשלח מטעם סיעת מפ"ם, היות והאחד קשור בשני. על כל פנים, לפי
שעה צריכה הוועדה לקבל החלטה עקרונית להקצות לחברים אלה מקומות ישיבה
באולם הכנסת, במקום המיועד לסיעות הקטנות. אשר לעבודת הוועדות, יהיה
צורך לברר אם מתעורר הצורך בשינוי המפתח הקיים או לא.

מ. וילנר:
אם יינתנו לחברים אלה מקומות בתור סיעה,
פירוש הדבר שמכירים למפרע בחוקיות המנדטים
שלהם ובסיעה שעליה הם רוצים להכריז - דבר שכשלעצמו הועמד לדיון על ידי
חבר הכנסת בר-יהודה.

את סגן היושב-ראש שימלא את מקומה של חברת הכנסת חנה
למדן, אני חושב כי אפשר לקבוע כבר היום.

היו"ר ד. בר רב האי:
ועדת המשנה לעניני התקנון עומדת בין כה
וכה להגיש את הצעותיה לאישור, בהן כלולה
גם הצעה הקובעת את הנוהל לגבי הקמת סיעות; רוב הוועדה מציע לקבוע 3 צירים
כמספר מינימלי הדרוש לשם הרכבת סיעה וישנה הצעה הסתייגות של חבר הכנסת
נורוק להפחית את מספר הצירים מ-3 ל-2. למעשה אינו קיים הבדל גדול, או בכלל

היו"ר ד. בר רב האי:

כמעט ואינו קיים הברל בין הזכויות מהם נהנים הצירים השייכים לסיעות גדולות לבין אלה השייכים לסיעות בנות שלושה, שנים או אפילו חבר אחד; כלם באחד מקבלים את רשות הדיבור ומוקצב להם זמן לכך בהתאם למפתח אחיד.

אשר לזכות היותם של שני חברים אלה גם להבא חברי הכנסת, הרי כבר ישנו תקדים לכך מימי הכנסת הראשונה, ועד כה לא ערער איש על כך.

ביחס לבחירה סגן יושב ראש הכנסת על ידי המליאה, ציב צריכה ועדת הכנסת להמליץ על מועמד מסויים. אני מציע כי נקבע זאת רק בשבוע הבא, כדי לאפשר בינתיים לראשי הסיעות להתייעץ ולנסות לבוא לידי הסכם ביניהם. בשבוע הבא חועלה לסדר היום של הכנסת בחירה סגן יושב-ראש הכנסת במקום חברת הכנסת חנה למדן.

ההצעה נתקבלה

ד. פיצויים לעבור נזקים שנגרמו למכוננות חברי הכנסת ביום 7.1.52

י. סרלין:

הנשיאות קיבלה בקשות לפיצויים מצד שלושה חברי כנסת, על הנזקים שנגרמו למכוננותיהם במאורעות שארעו ביום 7.1.52. הם מבססים את דרישתם על כך שמכוננותיהם ניזוקו בשעת מילוי הפקידם. הנשיאות פנתה בעניין זה לחוות דעת היועץ המשפטי והתברר כי אין הביסוס מספיק למענה משפטיה, אולם הצעתו הייתה לשלם את הפיצויים הללו. הנשיאות כלה ממליצה בפני ועדת הכנסת על קבלת החלטה זו.

י. בר יהודה:

אני מבקש לרחות את הדיון בשאלה זו עד אשר תיערך גם אומדנה של הנזקים אשר נגרמו למכוננות שרי ופקידי הממשלה, שחנו באותו מקום וניזוקו גם כן.

פ. רוזן:

מכוננות שרי הממשלה והפקידים הנדרשים היו אותה שעה בשרות המדינה, גם אם הן מכוננות פרטיות. אם להרחיב את המסגרה, אפשר להביא בחשבון גם את הרכוש הפרטי שניזוק בסביבה זו, אך אינני מציע לעשות כן.

לדעתי אינו עומד לרשות ועדת הכנסת תקציב ממנו היא תוכל להקציב סכום לתשלום פיצויים אלה ועל כן אני חושב כי יש להעביר את הדיון כולו לוועדת הכספים.

א. רימלט:

ישנן ודאי עוד דרישות צודקות רבות אחרות לפיצוי עבור נזקים שנגרמו עקב אותה הפגנה, אולם הצעות אלו אינן עומדות כאן לדיון ויש לעסוק בהן בפורום אחר. אין לעכב משום כך את ההחלטה על השלום הפיצויים המגיעים לחברי הכנסת שהעמידו את מכוננותיהם במקום המיועד לכך, בשעת מילוי הפקידם.

י. בן צבי:

אני מציע לצמצם את מספר מקבלי הפיצויים עד כמה שאפשר. ההחלטה צריכה להתקבל ביחס למספר מקרים קונקרטיים ולא כעיקרון.

אני מציע לדחות את הדיון בשאלה זו.

מ. ארגוב:

הצעת מ. ארגוב נחקבלה

ה. הצבעה בענין תעודת הזיהוי של חברי הכנסת

היו"ר ד. בר רב האי:
ההצעות העומדות להכרעה הן: 1. על כריכת תעודת הזיהוי לא יודפס דבר פרט לסמל המדינה; 2. על הכריכה תודפס נוסף לסמל המדינה גם המלה "הכנסת"; 3. על הכריכה תודפס נוסף לסמל המדינה המלה "מכנסת" בעברית ובערבית; 4. בגוף הפעודה לא תופיע כתובת ערבית; 5. תעודת הזיהוי של חברי הכנסת תהיינה כתובות רק בעברית ואילו לחברי הכנסת שיהיו מעוניינים בכך תודפסנה תעודות בערבית בלבד; 6. תעודת הזיהוי של חברי הכנסת השניה תהיה בדיוק לפי אצ מהכונת תעודת הזיהוי של חברי הכנסת הראשונה.

הוחלט כי על כריכת תעודת הזיהוי של חברי הכנסת יודפס אך ורק סמל המדינה; גוף התעודה ישאר במחכונת שהיתה מקובלת בכנסת הראשונה.
הוועדה לסדרי הבית תקבע את הפרטים הטכניים והשיפורים הדרושים לשם ביצוע ההחלטה.

ו. רביזיה של החלטת ועדת המשנה בענין שכר חברי הכנסת

ד. אזויה:
אני מציע הצעה חדשה לתיקון חוק שכר חברי הכנסת, תשי"ב-1952 ולדעתי צריכה לדון בה ועדת הכנסת בעצמה ולא ועדת משנה. (קורא את הצעת החוק). לפי הצעה זו יהיה שכר היסוד של חברי הכנסת מורכב מן השכר שנקבע בחוק - כלומר 90-75 לירות לחודש - ומחוספת יוקר בשיעור שנקבע לעובדי המדינה ליוף 51.12.31. שכר יסוד זה יהיה צמוד לאיצא לאינדקס יוקר המחיה החל על עובדי המדינה.

ה. רובין:
אני רוצה לחזור שוב על הצעתי להצמיד את משכורת חברי הכנסת למשכורת עובדי מדינה בדרגה מסויימת. אם הצעה זו תידחה שוב, אציע לציין בסעיפי החוק את הסכומים המפורשים, מבלי לפרט ממה הם מורכבים.

מר קרן צבי:
הוצע להצמיד את התנודות להבא לאינדקס שנקבע לגבי עובדי המדינה, משום שאינדקס זה מחושב לפי התוספת המשפחתית, מה שאין כן לגבי פועלי תעשייה.

ע. איכילוב:
אני מציע שמשכורת היסוד תהיה מורכבת מ-95 לירות ותוספת היוקר כפי שצויין. אני מסכים להצמדת המשכורת לתנודות שיחולו להבא בהתאם לאינדקס. אני מתנגד להשוואת משכורת חברי הכנסת לאיזו דרגה שהיא בפקידות הממשלתית.

מ. ארגוב:

משכורת חברי הכנסת צריכה לאפשר להם שמירה על רמת חיים של עסקן ציבורי ומשום כך אין מקום להצמדת שכרם לדרגות אלו שהן של פקידים. עם זאת, יש להתחשב בכך שהישוב בארץ אינו רוצה לראות את נבחריו מקיימים רמת חיים העולה על המקובל.

אני חושב כי הצעה חבר הכנסת אזניה מתאימה פחות או יותר לשני התנאים הנ"ל וביחוד יש לברך על ההצעה להצמיד להבא את שכר חברי הכנסת לתנודות האינדקס של יוקר החיים.

א. רימלט:

אני מציע קודם כל לתקן את שכר היסוד של חברי הכנסת מ-75 ל-95 לירות. לשכר יסוד זה יש להוסיף את תוספת היוקר כפי שהוצע. אני מסכים כי להבא יחולו השינויים בשכר חברי הכנסת בהתאם לאינדקס יוקר החיים.

א. רזיאל נאור:

אני מציעה שלא לשקול בשאלה זו לפי התגובה שעלולה להיות לכך בציבור. אסור להגיע למצב בו יוכל להיבחר כחבר כנסת רק מי שיכול להבטיח את קיום משפחתו בצורה הרצויה ביותר, שלא על-ידי המשכורת שהוא יקבל בתפקיד זה.

אני מציעה לתקן קודם כל את שכר חברי הכנסת מן ה-20 לאוגוסט (תחילת תקופת כהונתה של הכנסת השנייה) וכן להוסיף את תוספת היוקר מאותו תאריך. כל אלה שהשתכרו 75 לירות בשעה שניגשה שכר זה עבור חברי הכנסת, כבר הספיקו מזמן להעלות את שכרם, מה שאין כן לגבינו.

ע. מימון:

אני חושבת שהמשכורת הנוכחית מספיקה. יש לזכור שתברי הכנסת מקבלים 30 לירות כדמי ייצוג, סכום המשוחרר ממס הכנסה.

י. בן-צבי:

אני רוצה להסתפק במשכורת הניתנת עכשיו, כי אני רוצה לתבוע מעצמי ראשית כל את מה שאני חובע מאחרים. צריך ללחום נגד הזרם ולדעת צריך להתחיל זאת מן הבית הזה. אם יוחלט בכל זאת על העלאת שכר, אני תומך בהצעה המאחרת תאריך זה עד כמה שאפשר.

י. אורי:

עלינו להיות ברמת החיים של השכבות אותן אנו מיצגים בכנסת, כדי שנוכל להרגיש את מצבן. אצביע בעד ההצעה המינימלית ובעד התוספת מאותו תאריך שנקבע לתוספות השכר לכלל הפועלים.

היו"ר - ד. בר רב האי:

משכורת חברי הכנסת צריכה לאפשר לכל אדם להיבחר לתפקיד זה, גם אם אין לו הכנסות ממקור אחר. היא צריכה לאפשר את השמירה על כבודו ואי-תלותו הפוליטית של חבר הכנסת. במשך כל הזמן עמדה המשכורת שאנו קיבלנו מתחת לרמה זו.

ב. אזניה:

הצעת התיקון שהגשתי היא פרי פשרה בין שני קשיים אשר עלינו להתגבר עליהם. מצד אחד חייבה משכורת חבר הכנסת לאפשר לכל אדם ביישוב להיבחר לתפקיד זה, תוך שמירה על רמת חיים ההולמת עסקן ציבורי. מאידך, חייבת הכנסת לתת את הטון בעניין קצב השאיפה להעלאות שכר ביישוב ובכלל. הצעת חבר הכנסת איכילוב באה למעשה להוסיף 50 לירות למשכורת חברי הכנסת, בניגוד להצעתי הבאה להוסיף 28 לירות בערך. ההסבר המילולי להרכב שכרו היסודי של חבר כנסת להבא, בא כדי להסביר לציבור כיצד אנו מגיעים להעלאת המשכורת - וזאת מתוך אותה הכרה שתברי הכנסת אינם רק 120 אנשים פרטיים היושבים בצותא, כי אם מהווים מוסד ציבורי החייב לתת את הטון במדינה.

ה. רובין:

אני מציע לאשר את הסכומים עליהם הוחלט בישיבה הקודמת ולקבוע כי משכורת חברי הכנסת תוצמד החל מן הראשון לינואר 1952 לאינדקס, כך שכל נקודה באינדקס תשווה ל-800 פרוטות במשכורת חברי הכנסת, בין אם להוספה ובין אם להפחתה. תחולת חוק זה צריכה להיות מיום 5 לנובמבר 1951 - תאריך העלאת החוק לדיון.

הוחלט לאשר את הצעת החיקון לחוק משכורת
חברי הכנסת כפי שהוגשה על-ידי חבר הכנסת אזניה, בשינוי תחולת חוקף החוק
מיום ג' בטבת תשי"ב (1.1.1952), ליום י' ח באב תשי"א (20.8.1951).

ה. ברגר:
אני מציע לשנות בחוק משכורת חברי הכנסת
גם את הסעיף הדן בחוספת המשפחתית, לפי
הנרהג המקובל בהסתדרות. אני מציע שאם בן זוגו של חבר הכנסת עובד גם-כן,
יקבל חבר הכנסת רק מחצית התוספת המשפחתית, מתוך הנחה ששני בני הזוג נושאים
במידה שווה בהוצאות הבית.

ההצעה נדחתה

הישיבה ננעלה בשעה 11.00